

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Factors Affecting Supply Administration Work Efficiency at Mahasarakham University

กรรณิการ์ บุญพิคำ¹
Kannika Boonpicam¹

Received: 11 March 2019

Revised: 13 November 2019

Accepted: 11 March 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ จำนวน 72 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 1 ฉบับ 34 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.26-0.89 มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.61 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธีเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยด้านการบังคับบัญชา (X_2) และปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอธิบายประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร่วมกันได้ร้อยละ 42.60 ($R^2_{adj} = .426$) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (E_{est}) เท่ากับ 2.344

2. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ การบังคับบัญชา (X_2) และงบประมาณ (X_4) อธิบายความผันแปรของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ได้ร้อยละ 42.60 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 10.177 + .547X_2^{**} + .360X_4^{**}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{Y'} = .427Z_2^{**} + .334Z_4^{**}$$

คำสำคัญ: ปัจจัย, ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ, การบริหารงานพัสดุ

¹ นักวิชาการพัสดุ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรศัพท์ 042-721764 ต่อ 6241, 095-1897815, E-mail: pick_vwbus@hotmail.com

¹ Parcel Academic, Faculty of Education Mahasarakham University, Tel: 043-721764 ต่อ 6241, 095-1897815, E-mail: pick_vwbus@hotmail.com

Abstract

This research studied the factors effecting supply administration work efficiency at Mahasarakham University and constructed a predictive equation of the factors having effect on the efficiency of supply administration work . The sample group was personnel assigned or appointed to perform the work on the parcel of Mahasarakham University. 72 people were assigned to work on equipments and supplies using cluster random sampling. The instruments used for data collection were a questionnaire concerning factors effecting supply administration work efficiency of 5-rating scales with 34 items, discriminating powers ranging 0.264-0.888, and a reliability of 0.61. The collected data were analyzed using stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. The factors effecting administration work efficiency at Mahasarakham University (Y), were positively correlated with commanding factors (X_2) and budgetary factors (X_4), with significance at at 0.05 level.

2. The variables which could predict the factors effecting administration work efficiency at Mahasarakham University (Y), commanding factors (X_2) and budgetary factors (X_4) could explain the variability of the factors affecting the efficiency for equipment and supplies to 42.60% and could be written as the predictive equation in a raw-score form and predictive equation in a standard score form as follows ;

The predictive equation in a raw-score form ;

$$Y' = 10.177 + .547X_2^{**} + .360X_4^{**}$$

The predictive equation in a standardscore form;

$$Z_{Y'} = .427Z_2^{**} + .334Z_4^{**}$$

Keywords: factor, commodity management efficiency, commodity management

บทนำ

ปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์การ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ประสบความสำเร็จในปัจจุบัน ได้แก่ แรงงาน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและมีความหมายต่อความสำเร็จของทุกๆ องค์การ สำหรับการบริหารองค์การภาครัฐวัสดุอุปกรณ์ก็คือพัสดุนั่นเอง ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุได้พยายามคิดค้นหาวิธีการที่จะแสวงหาพัสดุที่ เหมาะสมมาใช้ให้เพียงพอต่อ

การทำงานในองค์การ การบริหารองค์การภาครัฐ โดยเฉพาะในการบริหารสถาบันการศึกษาให้ ความสำคัญกับการบริหารงานพัสดุเช่นเดียวกัน เพราะพัสดุมีความหมายต่อองค์การอย่างมาก เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดแต่ต้องจัดการ จะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้สามารถสนองตอบ ต่อความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้งานในองค์การที่มีจำนวนมากและพัสดุเหล่านี้ ก็มีความจำเป็นต่อการทำงานในทุกส่วนงานให้ บรรลุผลสำเร็จขององค์การ จะเห็นได้ว่าในการ

บริหารงานพัสดุ สถาบันการศึกษาต้องลงทุนซื้อวัสดุจำนวนมากเพื่อใช้งานในแต่ละส่วนงานเริ่มตั้งแต่การพิจารณาเรื่องการจัดซื้อตลอดจนการสร้างคลังเล็กๆ ในหน่วยงานเพื่อการเก็บรักษา โดยต้องทำการบำรุงรักษา ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลาและจำหน่ายพัสดุให้กับผู้รับบริการ (ปรีชา จำปารัตน์ และไพศาล ชัยมงคล, 2549: 3)

ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ (Commodity Management Efficiency) เป็นเป้าหมายความสำเร็จของการบริหารจัดการงานพัสดุ โดยการกำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรได้อย่างเฉลียวฉลาด คุ่มค่าและมีประสิทธิผลเป็นการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีการปฏิบัติงานสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ (Commodity Management Efficiency) (วรรณวิมล อัมรินทร์ นุเคราะห์, 2547: 64) มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความคุ้มค่า (Value) ด้านความโปร่งใส (Transparency) และด้านความรวดเร็วในการให้บริการ (Fast Service) ซึ่งเป็นปัจจัยอันสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำรงอยู่ขององค์กรในประเทศไทย รวมถึงหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะหน่วยงานทางด้านการศึกษา ซึ่งเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ แต่เนื่องจากสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการจัดซื้อ จัดจ้างเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทุกฐฎีต่างๆ ทางการบริหารงานจึงถูกคิดและพัฒนาขึ้นตามแนวคิดจากเป้าหมายดังกล่าว เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มความสำเร็จขององค์กร

นอกจากนี้การปฏิบัติงานพัสดุใสถานศึกษาที่ดีจะส่งผลดีต่อระดับคุณภาพการจัดการศึกษา เนื่องจากงานพัสดุเป็นงานบริการที่

สนับสนุนให้ฝ่ายและงานต่างๆ สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ และแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ หากการบริหารงานพัสดุเกิดความบกพร่องอาจเกิดความเสียหายต่อคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบได้ (สงวนศรี วรรณนะภุติ, 2538: 5-6) สรุปพัสดุเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการบริหารงาน การบริหารงานพัสดุที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลถึงความสัมฤทธิ์ผลของแผนงาน โครงการ และในทางกลับกันแผนงานโครงการต่างๆ จะดำเนินไปไม่ได้เลยหากไม่มีพัสดุหรือไม่ได้รับพัสดุที่มีคุณภาพภายในระยะเวลาที่ต้องการใช้งาน การบริหารงานพัสดุตามวิธีการต่างๆ เชื่อว่าจะส่งผลให้การบริหารงานพัสดุมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ทุกหน่วยงานได้รับของที่ถูกต้องทั้งชนิด จำนวน คุณภาพในราคาที่เหมาะสมภายในระยะเวลาที่ต้องการใช้ การบริหารการใช้ที่เหมาะสมช่วยให้การใช้พัสดุดังเกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน ส่งผลถึงความสัมฤทธิ์ผลต่อแผนงานโครงการของหน่วยงานและความสัมฤทธิ์ผลขององค์กรโดยรวมในที่สุด

ความเป็นมาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานในองค์กรต่างๆ จำเป็นต้องใช้พัสดุเพราะพัสดุเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเป็นงานหลักของการบริหารที่ช่วยเสริมสร้างและให้บริการแก่หน่วยงาน ช่วยสนับสนุนแผนงานและโครงการให้ดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ มหาวิทยาลัยมหาสารคามก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีงานพัสดุด้อยให้การสนับสนุนงานการเรียนการสอน และสนองความต้องการในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ให้กับองค์กรด้วยเช่นกัน การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีขอบเขตการดำเนินงานคือ การวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมพัสดุ การแจกจ่ายพัสดุ การบำรุงรักษาพัสดุ และการจำหน่ายพัสดุ ซึ่งก่อนหน้านั้น

มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ปัจจุบันได้มีการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นมา (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Mahasarakham University) เป็นสถานศึกษาของรัฐแห่งที่ 22 ของประเทศไทย ที่เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี โท เอก และเป็นสถาบันที่มุ่งมั่น ในการส่งเสริมแสวงหาความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับวิทยาการ ที่เป็นสากลให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา สามารถพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้านวิชาการ จริยธรรมและคุณธรรม (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561: เว็บไซต์) ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้มี พันธกิจหลัก 4 ประการ ได้แก่ การจัดการศึกษาและวิชาชีพชั้นสูง การสร้างผลิตผลจากการวิจัยที่เป็น องค์ความรู้ใหม่การให้บริการวิชาการแก่สังคม และอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปกป้อง เผยแพร่ และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของอีสาน (กองทะเบียนและประมวลผล สำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555: 1-8) เพื่อให้มหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มหาวิทยาลัยจะต้องมีการบริหารงานที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารทรัพย์สินและด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะมหาวิทยาลัยได้มีการปรับยุทธศาสตร์ในด้านต่างๆ ซึ่งต้องมีการบริหารทรัพยากร บุคคลให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อเป็นไปตามแผนที่มหาวิทยาลัยตั้งเป้าหมายไว้ โดยบุคลากรทางด้าน การเงิน การบัญชี และพัสดุ ในมหาวิทยาลัย

มหาสารคามมีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีและพัสดุ บุคลากรทางด้านการเงินและบัญชี จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการและบริหารเงินงบประมาณ ต่างๆ ประกอบด้วย เงินรายได้ เงินรับฝาก และเงินงบประมาณแผ่นดิน ส่วนบุคลากรทางด้านพัสดุ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการด้านพัสดุและจัดทำหลักฐานเอกสารเบิกจ่ายด้านพัสดุต่างๆ บุคลากร ดังกล่าวถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อองค์กรอย่างยิ่งและจำเป็นต้องอาศัยความรับผิดชอบในวิชาชีพของตนที่มีอยู่รวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ในการทำงานสำหรับวิชาชีพของตน (กองคลังและพัสดุ สำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, http://fin.msu.ac.th/th/file/cost12018-04-05_17-17-54.pdf.) ซึ่งพันธกิจที่กล่าวมาข้างต้นจะนำมหาวิทยาลัยไปสู่ความสำเร็จได้นั้น จะต้องเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความรับผิดชอบในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีอาจารย์และบุคลากรเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีอาคารสถานที่ในการเรียนการสอนหลายอาคาร หลายคณะ จึงทำให้สายงานพัสดุต้องมีการจัดหาพัสดุจำนวนมากในแต่ละปีในการสนับสนุนการเรียนการสอน และตอบสนองความต้องการผู้ใช้ทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัสดุ จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปเป็นแนวคิดในการบริหารงานขององค์กรต่างๆ ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสามารถนำไปประยุกต์และต่อยอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และช่วยให้ บุคลากรที่รับผิดชอบด้านงานพัสดุสามารถปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบที่กำหนดไว้ และสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่นๆ ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 93 คน จากสำนักงานอธิการบดีและคณะ จำนวน 20 คณะ

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 72 คน จากสำนักงานอธิการบดีและคณะ จำนวน 20 คณะ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้แต่ละหน่วยงานเป็นหน่วยของการสุ่ม ทำการสุ่มอย่างง่ายร้อยละ 80 พบว่าได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 74 คน แต่เมื่อเก็บแบบสอบถามแล้วได้จำนวน 72 ฉบับ

ในขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามตามลักษณะของข้อมูลที่ต้องการทราบ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำผลการศึกษาตามข้อ 1. มาประมวลและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมงานด้านพัสดุเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำผลการพิจารณามาแก้ไขให้ถูกต้อง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องและครอบคลุมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

4. นำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 34 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.26-0.89 มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.61

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

โดยวิธีเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตาราง 1

ตาราง 1 เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1.000						
X ₂	.221	1.000					
X ₃	.170	.684**	1.000				
X ₄	.249*	.513**	.480**	1.000			
X ₅	.256*	.330**	.330**	.463**	1.000		
X ₆	.122	.663**	.540**	.530**	.632**	1.000	
Y	.289*	.590**	.559**	.484**	.423**	.571**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรและระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ ทั้ง 6 ตัวแปร รวมทั้งหมด 21 ค่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .25 ถึง .68 ทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ ปัจจัยด้านกฎระเบียบ (X₃) ปัจจัยด้านการบังคับบัญชา (X₂) ($r_{xy} = .684$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ ปัจจัยด้าน

งบประมาณ (X₄) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₄) ($r_{xy} = .249$)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ (Y) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดมาวิเคราะห์ก่อน พบว่าตัวแปรที่สามารถนำมาพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีจำนวน 6 ตัว ดังตาราง 2-3

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ² _{adj}	E _{est}	F	p
X ₂	.601	.352	2.491	39.627*	.000
X ₂ , X ₄	.665	.426	2.344	27.362*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่เลือกมาวิเคราะห์ 6 ตัว มีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านการบังคับ

บัญชา (X₂) และปัจจัยด้านงบประมาณ (X₄) ซึ่งสามารถอธิบายประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร่วมกันได้ร้อยละ 42.60 (R²_{adj} = .426) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (E_{est}) เท่ากับ 2.344

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์หาสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	t	p
Constant	10.177		3.947*	.000
การบังคับบัญชา (X ₂)	.547	.427	4.043*	.000
งบประมาณ (X ₄)	.360	.334	3.163*	.002

* มีนัยสำคัญที่สำคัญ .05

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรียงลำดับสัมประสิทธิ์การถดถอยจากสูงไปหาต่ำ คือ การบังคับบัญชา (X₂) และงบประมาณ (X₄) ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .547 และ .360 ตามลำดับ และมีค่าคงที่เท่ากับ 10.177 มีความสามารถในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 42.60 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการที่สร้างได้มีลักษณะดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 10.177 + .547X_2^{**} + .360X_4^{**}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{Y'} = .427Z_2^{**} + .334Z_4^{**}$$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.60-4.30) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมฤดี รัตนะคุณ (2551: 246-258) พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการบริหารมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในเขต จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1.1 ด้านการบังคับบัญชา (X_2) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการกำหนดนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างอย่างชัดเจน และมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ถ้าองค์กรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้ทำงานด้วยตนเอง ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้สึกว่าคุณค่าในตัวของเจ้าหน้าที่ พัฒนาให้เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ผู้บริหารควรมีการควบคุมบังคับบัญชาเป็นระยะจึงจะทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่มีสมรรถนะสูงขึ้น ผู้บริหารที่มีนโยบายและการบริหารงานที่ชัดเจนแน่นอน มีการควบคุมบังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน ผู้บังคับบัญชาสามารถให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาในการทำงาน ก็จะทำให้ผู้ร่วมงานมีความสุขในการทำงาน และสามารถทำทุกอย่างให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของยงยุทธ เกษสาคร (2544: 161) กล่าวว่า ผู้บังคับบัญชาต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยให้การสนับสนุนหรือให้ความสนใจส่วนบุคคล การบังคับบัญชาต้องมีการกระจายอำนาจ ในการตัดสินใจให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ลูกจ้างที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีผลต่อความพึงพอใจในงานในระดับที่สูงขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาและสภาพการทำงาน

1.2 ด้านงบประมาณ (X_4) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประมาณการรายรับจริง การปรับลดงบประมาณ หรือการไม่ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ขาดการวางแผนที่ดี จะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานพัสดุ ซึ่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้เห็นความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี โดยให้ทุกหน่วยงานหรือแต่ละคณะจัดทำงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานหรือภารกิจของหน่วยงานหรือคณะ และยังคงจัดสรรงบประมาณให้อย่างเพียงพอเหมาะสม และมีความยืดหยุ่น แต่ผู้ใช้งบประมาณในการดำเนินงานของหน่วยงานก็ต้องคำนึงถึงการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้ผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวนชื่น วุฒิสุมบูรณ์ (2547) พบว่า ปัจจัยด้านการจัดทำงานงบประมาณ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานคลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gilman (http://scholar.harvard.edu/files/hrgilman/files/cv_russongilman_01_15.pdf) พบว่า การดำเนินงานจัดทำงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วมนั้นต้องมีการปรึกษาหารือ กำกับดูแล และการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนโดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการออกแบบแสดงความคิดเห็นในโครงการต่างๆ โดยรวม พิจารณากลับกรองเพื่อให้งบประมาณที่ได้เกิดศักยภาพสูงสุด โดยการจัดทำงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วมสามารถปรับปรุงและนำมาใช้ได้ และด้านความยุติธรรม

ผู้บริหารมุ่งเน้นให้ทุกคนในองค์กรมีกระบวนการจัดทำงานงบประมาณด้วยความชอบธรรม เพื่อลดความขัดแย้งเกี่ยวกับงบประมาณ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำงานงบประมาณกับผลประโยชน์ของทุกฝ่ายด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เอินเอียง

2. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มี 2 ตัวแปร จากตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร โดยสามารถอธิบายผล

ของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร่วมกันได้ร้อยละ 42.60 ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ คือ ด้านการบังคับบัญชา (X_2): ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ได้ร้อยละ 35.20 ตัวแปรที่มีความสำคัญรองลงมาจากผลการวิจัย คือ ด้านงบประมาณ (X_4)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพัสดุ พบว่าประสิทธิภาพที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุอยู่ในระดับมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพัสดุจะต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอทั้งทางด้านระเบียบวิธีปฏิบัติ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และหนังสือแจ้งเวียนที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานพัสดุ เพื่อลดปัญหาอันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ผิด หรือไม่เข้าใจในระเบียบวิธีการปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญด้านความรู้และประสบการณ์ต่างๆ กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพัสดุ เช่น การเข้าร่วมอบรม สัมมนา ดูงาน จากหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะได้นำความรู้ความคิดเห็นจากหน่วยงานอื่นมาเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการศึกษาปัจจัยด้านการบริหารที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบังคับบัญชา ด้านกฎระเบียบ และด้านงบประมาณ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานพัสดุมีประสิทธิภาพมากขึ้น สายงานพัสดุควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานพัสดุ สำหรับเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานหรือจัดทำเว็บไซต์สายงานพัสดุ เพื่อให้ทราบถึงนโยบายการบริหารงานพัสดุ อันอาจการอนุมัติ

กฎระเบียบข้อบังคับ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ รวมถึงระยะเวลาแล้วเสร็จ

1.3 จากผลการศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ทั้ง 2 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อมและด้านสังคม พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหาสารคามในปัจจุบันมีสถานที่ในการทำงานและมีวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ และเหมาะสมในการทำงาน รวมทั้งวัสดุและครุภัณฑ์ที่ใช้ทำงานอยู่ในสภาพที่งานใช้ได้ดี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีประสิทธิภาพมากขึ้นมหาวิทยาลัยควรมีการขยายพื้นที่ใกล้เคียงในการทำงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ถูกสุขลักษณะไม่แออัด และหน่วยงานที่อยู่ห่างไกลสายงานพัสดุ ควรกำหนดให้มีการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การสื่อสารและการติดต่อประสานงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.4 จากผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ในการจัดหาพัสดุแต่ละครั้งควรมีการแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดหาพัสดุและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุทุกครั้ง และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการพิจารณาตัดสินใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่มีคุณภาพคงทนถาวร มีราคาที่เหมาะสม ทันต่อการใช้งาน และเพื่อให้การบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น กรณีหน่วยงานมีความจำเป็นเร่งด่วนในการเบิกพัสดุในการใช้งานควรมีความยืดหยุ่นในการขอเบิกพัสดุ หรือขยายระยะเวลาในการเบิกพัสดุเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ หน่วยงานจะต้องมีการวางแผนความต้องการใช้งานพัสดุด้วย เพื่อจะได้มีพัสดุเพียงพอต่อการใช้งาน และไม่เหลือใช้มากเกินไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเพิ่มเติม

นอกเหนือจากตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ เช่น ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการเก็บรักษา ด้านการเบิกจ่ายพัสดุ และด้านการจำหน่ายพัสดุ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณเงินรายได้ประจำปี 2561 ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ รองศาสตราจารย์ สมนึก ภัททิยธนี ผู้ทรงคุณวุฒิ และนายวิรุฬ พลขำนิ นักวิชาการพัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำอย่างดียิ่ง และเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยจนสำเร็จ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่พัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากการทำวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาบุพการีและบูรพาจารย์ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กองคลังและพัสดุ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2561). *แผนเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*. http://fin.msu.ac.th/th/file/cost12018-04-05_17-17-54.pdf.
- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชวนชื่น วุฒิสมนุรณ. (2547). *การสำรวจความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานคลัง กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- บุษบา บุศยพลการ. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงพยาบาลชุมชน: ศึกษากรณีโรงพยาบาลบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา จำปารัตน์ และไพศาล ชัยมงคล. (2549). *การบริหารงานพัสดุ ทฤษฎีและปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- มลฤดี รัตนะคุณ. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดหนองคาย*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 8(2), 246-258.

- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2557). *ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. สืบค้นเมื่อ 2561. จาก <<http://www.web.msu.ac.th/msucont.php?mn=mhistory>>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560*. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 210 ง. หน้า 1-71. 23 สิงหาคม 2560.
- ศุภางค์ เทียนนิมิต. *ระบบควบคุมพัสดุของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สงวนศรี วรรณะภูมิ. (2538). *การบริหารงานพัสดุ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ม.ป.ท.
- สามารถ ผดุงเกษมคง. (2542). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 1*. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารีย์ คงอำนาจ. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ: กรณีศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล*. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยศิลปากร. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Gilman, R. (2012). *The Participatory Turn: Participatory Budgeting Comes to America*. http://scholar.harvard.edu/files/hrgilman/files/cv_russongilman_01_15.pdf.